

Platelių paštas nuo 1940 metų

Aldona Kuprelytė

Tarpukario metais pašto įstaiga buvo dideliame bajorų Zubavičių name, kuriame daug kas nuomojo patalpas. Namas neišliko. Dabar beveik toje vietoje, kur anksčiau stovėjo Zubavičių namas, pastatyta ambulatorija. Zubavičių name paštui buvo skirtas vienas didelis kambarys, kurio nedidelė dalis buvo atitverta pašto viršininkui. Didesniąją pašto kambario dalį užėmė spintelė su daugybe skyrių, skirtų visiems Platelių valsčiaus kaimams. Čia ir buvo sudedama korespondencija, kuri į kaimus nebuvo nešiojama. Žmonės, eidami į bažnyčią ar turgų, pasiimdavo ir savo pašta. Galėjo parnešti ir kaimynas. Laiškininkas korespondenciją nešiodavo tik Platelių miestelio gyventojams, o prirėkęs laiškinkas pavaduodavo pašto viršininką.

Paštą veždavo arkliais iš Salantų. Vežė Kazimieras Lukauskas, kuris turėjo du gerus arklius, kad galėtų pamainyti¹.

Pirmoji Platelių telefono stotis buvo rankinė, o telefonų komutatorius turėjo tik 12 numerių.

Antrojo pasaulinio karo metais Platelių pašto viršininkais yra buvę Augutis, Kubeckis, Liudas Razma, Momkus². Paštas tebebuvo Zubavičių name. Paštą iš Salantų arkliais vežė Leonas Jurčius ir kt.

Po karo Zubavičiūtė-Bardauskienė nebesutiko nuomoti paštui patalpų. Paštas įsikūrė dideliame Laučių, 1949 m. ištremtų į Sibirą, name. Pirmuoju pokario pašto viršininku buvo Antanas Jankauskas. Jam padėjo du vadinamieji vidaus laiškinkai – Kliuzaitė ir Adelė Jankauskienė (nuo 1957 m. ją pakeitė Kazys Ruika). Telefono ryšius, radijo stotį aptarnavo Justinas Stonys (nuo 1946 m.) ir Aleksas Narmontas. Kaip prisimena J. Stonys, telefonistu pradėjęs dirbti paragintas A. Narmonto, kuris buvo puikus meistras, laikrodininkas, nors nemokėjo rašyti, tik skaitė, 1946 m. Prieš pradėdami dirbti, A. Narmontas ir J. Stonys buvo kursuose Kretingoje. Į Kretingą mokytis važiavę dviračiais. Išmokę amato, aptarnavo laidinę radijo stotį (aparaturą atvežė po karo iš Kretingos) ir 12-os numerių telefonų komutatorių. Elektromonteriu J. Stonys išdirbo net 50 metų – nuo 1946 iki 1996 m. Apie 1950–1951 m. atvežė kitą, 40 numerių, telefonų komutatorių. Prie komutatoriaus budėdavo telefonininkė. Naktį prie telefono budėdavo kitos telefonininkės, bet jas samdė ne pašto tarnyba, o kolūkis. Naktimis prie komutatoriaus yra budėjusios Eugenija Jašmonienė, Janina Vitkienė ir kt.³

Iki 1971 m. pavasario žinybinių laiškinkų buvo tik vienas. Kitiems 10 laiškinkų atlyginimus mokėjo kolūkis. Su meile plateliškiai prisimena ilgą laiką Platelioose pašta nešiojusį Steponą Sabaliauską. Vieni jį meiliai vadino Steponėliu, kiti – Žaliu voru, nes mėgdavęs žaliai rengtis:

žalios galifė kelnės, žalias švarkelis, žalios iki kelių kojines, rudi batai. Taip apsirengęs ir į bažnyčią eidavęs⁴. S. Sabaliauskas (1901–1982) buvo įdomi asmenybė: truputį ragavęs mokslo, parašė atsiminimus apie savo vaikystę ir Pir-

¹ Marijos Kunskytės-Vasiliauskienės (gim. 1910) atsiminimai, *Žemaitijos nacionalinio parko archyvas* (toliau – ŽNPA).

² Justino Stonio (gim. 1927), M. Kunskytės-Vasiliauskienės (gim. 1910) ir Užpalytės-Sadauskienės (gim. 1937) prisiminimai, ŽNPA.

³ J. Stonio (gim. 1927) prisiminimai, ŽNPA.

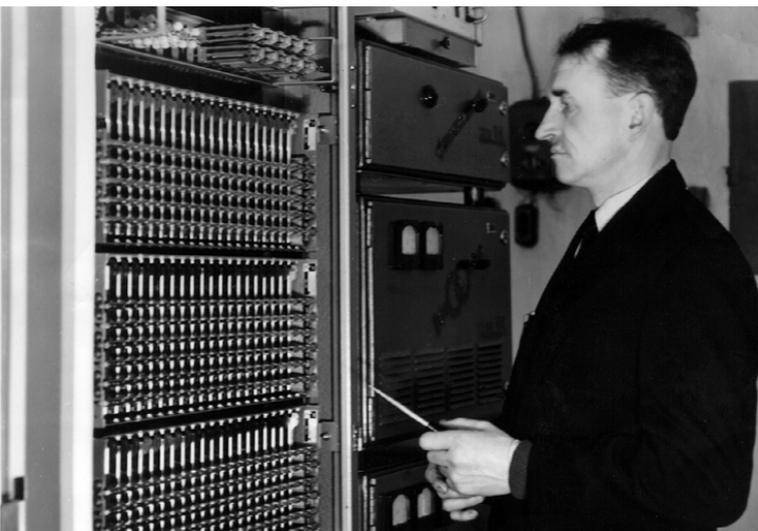
⁴ E. Katkienės (gim. 1933) prisiminimai, ŽNPA.

*Laučių šeima
Sibire (iš dešinės):
Kazimieras Laučys,
sūnus Vytautas,
žmona Serafina
ir duktė Aldona.
Apie 1954 m.*

*Laučių namas,
kuriame buvo
įsikūręs Platelių
paštas.
Apie 1960 m.*

*Elektromonteris
Justinas Stonys.
Apie 1965 m.*

mąjį pasaulinį karą⁵, mokėjo fotografuoti, mėgo knygas. J. Stonys prisimena, kad laiškininkas S. Sabaliauskas atiduodavo laišką tik tam, kuriam buvo siųstas, nepatikėdavo kitam šeimos nariui⁶. Buvęs pareigingas – net savo dukters mirties dieną nešiojęs paštą⁷.

Pokariu paštą iš Salantų vežė kolūkiečiai arkliais. Pašto vežėjais yra buvę P. Krasauskas, J. Kairys, K. Ruika ir kiti. Vežioti paštą neramiais pokario laikais buvo pavojinga. Į Salantus vežė ne tik korespondenciją, bet ir pinigus, surinktus iš Platelių parduotuvių, nes Platelių pašte buvo ir taupomosios kasos agentūra. Tik 1976 m. rudenį įvyko reorganizacija. Taupomosios kasos agentūra atskirta nuo pašto tarnybos ir įsteigta atskira, savarankiška tarnyba – Platelių antros eilės taupomoji kasa. Iš pašto tarnybos į naują įstaigą perėjo dirbti Lidija Augustienė, kuri Lietu-

vos taupomojo banko filialo operacijų inspektore tebedirba iki šiol.

Iki 1960 m. Platelių paštas priklausė Salantų paštui. Po administracinės reformos panaikintas Salantų rajonas. Platelių apylinkė, o kartu ir Platelių paštas, perėjo Plungės rajono žinion.

1963 m. atleidus A. Jankauską, pašto viršininku pradėjo dirbti Kazimieras Ruika. Jam vadovaujant, 1964 m. paštas išsikėlė į naują Platelių seniūnijos (tuometinės apylinkės) administracinį pastatą. Naujose patalpose 1965 m. pastatyta nauja automatinė koordinatinė telefono stotis (ATSK 50/200). 1970 m. baigęs žemės ūkio mokslus, K. Ruika pakeitė specialybę – pradėjo dirbti agronomu Platelių kolūkyje. Nauju Platelių pašto viršininku tapo moteris – Bernadeta Arėja Augustinienė (dirbo iki 1990 m.). Be jos, tada pašte dirbo pavaduotoja Adelė Sadauskienė (pašte išdirbusi 33 metus – nuo 1959 iki 1992 m.), operatorė L. Augustinienė ir elektromonteris J. Stonys. Tuo metu beveik kiekvienas kaimas turėjo savo laiškininką. Jų buvo apie 12. 1971 m. dalis kolūkių išlaikomų laiškininkų perkelta į ryšių žinybą. Aštuntojo dešimtmečio pabaigoje truputį palengvėjo laiškininkų darbas – pastatytos pašto dėžutės.

1984 m. pastatyta nauja, galingesnė automatinė koordinatinė telefono stotis (ATSK 100/200), ir visai neseniai, 1995 m., nutiestas telefono kabelis, o telefono oro linija išmontuota.

1991 m. nutarta reorganizuoti Lietuvos ryšių valdymo struktūrą – atskirti pašto ryšius nuo elektros ryšių. Įsteigtos dvi valstybinės įmonės – Lietuvos telekomas ir Lietuvos paštas.

Nuo 1990 m. Platelių paštui vadovauja Rima Striaukienė. Paštą po plačią Platelių seniūniją nešioja penki lai-

Ilgametis

Platelių laiškininkas

*Steponas Sabaliauskas
(1901–1982)*

⁵ S. Sabaliauskas „Mano svarbesni gyvenimo atsitikimai“ (dienoraščio kopija), ŽNPA.

⁶ J. Stonio (gim. 1927) prisiminimai, ŽNPA.

⁷ G. Žalinio (gim. 1926) prisiminimai, ŽNPA.

*Platių seniūnijos
administracijos pastatas,
kuriame nuo 1964 m.
įsikūręs paštas*

*Buvę Platių pašto
viršininkai –
Bernadeta Augustinienė
ir Kazimieras Ruika*

*Ilgametė Platių
pašto darbuotoja
Adelė Sadauskienė*

*Ilgametė laiškininkė
Elena Katkienė su
vyru eiguliu Antanu.
Apie 1986 m.
V. Jaugėlos nuotr.*

*Platelių pašto
darbuotojai (iš kairės):
viršininkas K. Ruika,
pavadootoja A. Sadauskienė,
elektromonteris J. Stonys.
Apie 1965 m.*

*Dabartinis Platelių
pašto kolektyvas
(iš kairės): laiškininkas
M. Albrechtas, pašto
viršininkė R. Striaukienė,
laiškininkai A. Antaniukas,
V. Verkienė, E. Salienė,
S. Petkevičiūtė*

kininkai. Eugenija Salienė lanko žmones jau 19 metų, Vitalija Verkienė ir Mindaugas Albrechtas dirba dar neseniai, bet darbas jiems patinka. Dar nepraėjo nė metai, kai Sonata Petkevičiūtė pakeitė savo mamą Ireną Petkevičienę, laiškininke išdirbusią 15 metų. Platelių seniūnijos šiaurinę miškingąją dalį aptarnauja Anatolijus Antaniukas, kurį laiškininku tapti paragino 18 metų išdirbusi Elena Katkienė.